

**ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА ГОДИШНАТА ПРОГРАМА ЗА
РАБОТА НА НАЦИОНАЛНАТА УСТАНОВА ЗА УПРАВУВАЊЕ СО
АРХЕОЛОШКИОТ ЛОКАЛИТЕТ СТОБИ – ГРАДСКО**

- **Период: 01.01 – 31.12.2018 год.**

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
Национална установа за управување со
археолошкиот локалитет Стоби-Градско

Бр. 05-55/1

11.02 2019 год.

МУЗЕЈСКА ДЕЈНОСТ

Стоби, февруари 2019 год.

**Проекти во рамки на Годишната програма за работа на Националната установа
за управување со археолошкиот локалитет Стоби – Градско од областа на
музејската дејност за 2018 година**

**1. Име на проект: Меѓународен научен симпозиум: „Меѓу истокот и
западот. Стоби и градовите во римските провинции на Балканот“**

Меѓународната археолошка конференција „Меѓу Истокот и Западот. Стоби и градовите во римските провинции на Балканот“ се одржа од 27-30 септември 2018 г. во конференциската сала во Винарија Стоби, во организација на НУ Стоби.

Конференцијата беше свечено отворена во четврток, на 27 септември 2018 г., во 17.45 часот, со пригодно обраќање на директорот на НУ Стоби, г-динот Спасе Перовски. На присутните се обрати и г-динот Роберт Алаѓозовски, национален координатор за развој на културата во Владата на Република Македонија, осврнувајќи се на значењето на археолошкиот локалитет Стоби и заложбите на Владата за развојот на културата. На отворањето присуствуваа и гости: градоначалникот на општина Градско, г-динот Роберт Бешовски, градоначалникот на општина Велес, г-динот Аце Коцевски, г-динот Панче Иванов, пратеник во Собранието на Р. Македонија, како и колеги од другите национални и локални установи од областа на културата.

Потоа следеа три предавања посветени на поранешните и сегашните истражувачи на Стоби. Академик Вера Битракова-Грозданова говореше за најраните проучувачи од втората половина на 19 и раниот 20 век, професор емеритус Џејмс Васман за заедничкиот југословенско-американски проект во 70-тите години на минатиот век, а д-р Силвана Блажевска за истражувачите во 80-тите и 90-тите години на минатиот век, за проектот Римски форум, како и за проектите на НУ Стоби од нејзиното формирање во 2008 г. Професор Каролин Снајвли го промовираше обновениот зборник на трудови „Студии за старините на Стоби, том IV“, издание на НУ Стоби.

Пригодните обраќања на г-дин Роберт Алаѓозовски и г-дин Спасе Перовски беа на македонски јазик, додека на присутните учесници и гости во материјалите за конференцијата им беа доставени преводи на англиски јазик и истите се доставени во прилог на овој Извештај.

Конференцијата беше организирана по повод одбележување на двоен јубилеј од исклучително значење за археолошкиот локалитет Стоби: 100 години од првите официјални систематски ископувања преземени од австрискиот архитект и археолог Ф. Кришен во 1918 г. и 10 години од формирањето на Националната установа за управување со археолошкиот локалитет Стоби во 2008 г.

Организацискиот одбор на конференцијата го сочинуваат: д-р Силвана Блажевска (НУ Стоби), професор емерита Каролин Снајвли (Гетисбург колеџ, Гетисбург, САД), професор емерита Елизабет Гебхард (Универзитет во Единбург,

Велика Британија), д-р Славица Бабамова (НУ Археолошки музеј на Македонија, Скопје), Гоце Павловски (НУ Стоби) и Димитар Николовски (НУ Стоби). Подготовките и целосната реализација на конференцијата е резултат на работата на вработените во НУ Стоби: Силвана Блажевска, Гоце Павловски, Димитар Николовски и Сања Петковска, вработена на работно место сметководител во НУ Стоби.

Поканите за учество на конференцијата беа испратени во септември 2017 г., со рок за пријавување до декември 2017 г. Прелиминарната програма на конференцијата беше доставена до учесниците во март 2018 г., а финалната програма на почетокот на септември 2018 г.

Конференцијата се одржуваше во салата за конференции во Винаријата Стоби, а во ресторанот на винаријата беа организирани три оброци за учесниците. Дел од учесниците беа сместени во хотел Памела во Неготино, а дел на археолошкиот локалитет Стоби. За сите учесници беше организиран превоз со автобус од фирмата Екстра-03 ДООЕЛ од Кавадарци, кој согласно програмата на конференцијата, четири пати во денот ги превезуваше учесниците на релација: хотел Памела - археолошки локалитет Стоби - винарија Стоби и назад. Говорницата ја обезбеди Домот за култура во Градско, проекторот и платното се сопственост на Винарија Стоби, озвучувањето беше обезбедено од фирмата Целестион од Кавадарци, а резервен проектор од НУ Стоби. На конференцијата беше користен приватен лап топ на колегатата Гоце Павловски.

На конференцијата се пријавија вкупно 54 излагачи, со вкупно 48 трудови, од кои 1 труд со четворица автори, 1 со тројца автори и 7 труда со два автора. Учесниците во конференцијата припаѓаат на реномирани академии за науки и уметности, универзитети, археолошки институти и музеи од десет земји во светот: Македонија (вкупно 20), Грција (вкупно 4), Бугарија (вкупно 11), Албанија (вкупно 2), Србија (вкупно 3), Хрватска (вкупно 1), Црна Гора (вкупно 2), Австрија (вкупно 2), Франција (вкупно 4) и САД (вкупно 5). Од вкупно 48 трудови, само 5 не беа презентирани заради оправдано отсуство на авторите, а 1 труд од колегите од Црна Гора беше испратен по е-маил и беше презентирани и покрај неприсуството на авторите.

Во прилог на овој извештај е дадена Листа на учесниците, нивниот академски статус и професионална припадност.

Печатените материјали за конференцијата содржеа: програма на конференцијата, брошура со апстрактите на пријавените трудови, папка, тефтер и пенкало, букмаркер, платнена торба, два големи банери 2x1 м, со држачи (на македонски и англиски јазик), 4 постери 1x0.70 м (2 на англиски и 2 на македонски јазик) и 10 мали постери А3 формат, исто така на македонски и англиски јазик. Дизајнот и компјутерската подготовка на печатените материјали се на Бранко Гаштеовски и Емилија Ташкова.

Презентациите на конференцијата во рамки на 4-те дена беа распоредени во 9 сесии, во кои беа вклучени по 6 предавања, секое со времетраење од 20 минути, освен во првата и последните две сесии, во кои беа распоредени по 4 излагања. После секоја сесија беше предвидена дискусија од 30 минути. Меѓу првите две сесии беа предвидени паузи за кафе, после втората сесија беше предвиден ручек и одмор, а после третата сесија, вечера. Последниот ден, беше предвидена организирана прошетка на

археолошкиот локалитет Стоби, при што учесниците имаа прилика да ги видат презентираниите градби, но и движното археолошко наследство складирано во депоата, особено тоа кое беше презентирано на конференцијата. Вработените во Винаријата љубезно организираа и тура низ винаријата Стоби.

Во рамки на деветте сесии излагањата беа организирани во зависност од темата која ја обработуваат поединечните трудови и по хронолошки редослед. Работниот дел на конференцијата започна во петок, на 28 септември 2018 г., во кој во три сесии беа распоредени трудови посветени на топографијата, урбаниот развој и економијата на градовите во римскиот период, потоа следеше сесија посветена на архитектонските зданија, театри, библиотеки и резиденции, како и организацијата на јавниот простор во римските градови. Третата сесија беше посветена на религијата, култовите и верувањата во римскиот период, како и едно предавање за социјалната структура на населението во Стоби и околината врз основа на епиграфските споменици. Вториот ден беше посветен на фунерарните обичаи и гробните дарови во некрополите од римскиот период, на римската нумизматика и разните предмети од материјалната култура: керамички предмети, стакло и предмети од коска. Топографијата и урбаниот развој на градовите во доцната антика беше разгледуван во неколку трудови во третата сесија, во која беше вклучена и една нумизматичка студија за циркулацијата на парите во Стоби во доцноантичкиот период. Последниот ден беше посветен на теми поврзани со раното христијанство, на базиликите, крстилниците, мозаиците и фрескоживописот, и особено на улогата на епископите во создавањето на ранохристијанската архитектура и уметност. Во сите предавања беа опфатени различни аспекти од археологијата, историјата, материјалната култура, архитектурата, топографијата и урбаниот развој на повеќе градови од римскиот и доцноантичкиот период на Балканот: Стоби, Скупи, Хераклеја Линкестис, Тесалоника, Билис, Дирахион, Хераклеја Синтика, Виминациум, Царичин Град, Мурса, Марцијанополис, Одесос, Филипополис, Дукља и др. На конференцијата беа презентирани многу нови откритија и сознанија за различните аспекти од секојдневниот живот во римскиот и доцноантичкиот период на Балканот, кои предизвикаа конструктивни дискусии кои секако ќе придонесат за подобро разбирање на нашето минато.

Конференцијата помина во совршен ред, на највисоко можно научно ниво, без никакви задоцнувања или технички грешки.

Од конференцијата ќе произлезе зборник на трудови, кој ќе преставува посебно издание во рамки на едицијата Студии за старините на Стоби. Неговото печатење е планирано до крајот на 2018 или почетокот на 2019 г.

Финансиски извештај:

За реализација на Меѓународната археолошка конференција „Меѓу Истокот и Западот. Стоби и градовите во римските провинции на Балканот“ се обезбедени финансиски средства од два извора:

1. Министерството за култура на Република Македонија обезбеди средства во рамки на Годишната програма за финансирање на проекти од национален интерес во културата во висина од 250.000 (двесте и педесет илјади) денари;

2. НУ Стоби обезбеди дополнителни средства од донации (сметка на донации 180106135278531), поточно од реализација на меѓународната археолошка школа STOB1.EXC18 во висина од 427.800 (четиристотини дваесет и седум илјади и осумстотини) денари, по склучен Анекс Договор бр. 03-227/15 од 23.07.2018 г. со Фондацијата Балканско наследство.

Средствата обезбедени од Министерството за култура беа наменети за местото на одржување на конференцијата (оброците на учесниците во текот на четирите дена и конференциската сала). За таа цел, беше објавен јавен оглас бр. 01/18 од 7.09.2018 г. за избор на најповолен понудувач согласно Законот за јавни набавки, под ставката други огласи, и беше склучен Договор бр. 05-279/10 од 24.09.2018 г. со Винарија Стоби, која единствена ги исполнуваше бараните критериуми, особено главниот критериум кој се однесуваше на капацитетот на конференциската сала, како и капацитетот и квалитетот и ресторанските услуги. Најважниот критериум беше близината до археолошкиот локалитет Стоби, кому всушност и му беше посветена конференцијата. Остатокот од средствата за реализација на конференцијата беа обезбедени од сметка за донации на НУ Стоби.

Стоби, 11.02.2019 год.

